

Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет гуманітарної та економічної освіти
Кафедра педагогіки вищої школи

“ЗАТВЕРДЖУЮ”:

Перший проректор _____

Набока Набока О.Г. _____
(ПІБ)

«30» серпня 2021 р. ____

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ МЕДІАОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ
(найменування навчальної дисципліни)

підготовки здобувачів
другого (магістерського) рівня вищої освіти
(вказати рівень вищої освіти)
спеціальності 011– Освітні, педагогічні науки
(шифр і назва спеціальності)
за освітньо-професійною програмою
Педагогіка вищої школи
(назва освітньої програми)
мова навчання українська

Розробники:

Сипченко О.М., кандидат педагогічних наук, доцент, доцентка кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

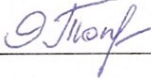
Рецензенти:

Саяпіна С.А., доктор педагогічних наук, професор, професорка кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Цибулько Л.А., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Робоча навчальна програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Протокол № __1__ від «27» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри Топольник Я.В.
(ПІБ)

Погоджено групою забезпечення спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

Керівник групи забезпечення Саяпіна С.А.
(ПІБ)

Затверджено та рекомендовано до впровадження вченою радою

Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

«30» серпня 2021 р. протокол № __1__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,5	Вибіркова	
Загальна кількість годин – 105	Рік підготовки:	
	1-й	1-й
	Семестр	
	2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 4 самостійної роботи здобувача – 5	Лекції	
	8 год.	6 год.
	Практичні	
	22 год.	6 год.
	Самостійна робота	
	75 год.	93 год.
Вид контролю: залік		

Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи медіаосвіти дорослих» є: формування системи теоретичних знань медіаосвітньої діяльності та практичних умінь безпечної взаємодії з медіаінформацією, розвиток медіакультури та медіаграмотності, готовності до ефективного використання сучасних медіаосвітніх технологій у професійній діяльності педагога-андрагога.

**Матриця результатів навчання, методів навчання, методів контролю з навчальної дисципліни
«Основи медіаосвіти дорослих»**

Результати навчання	Методи навчання	Методи контролю
<p>Знати організаційно-методичні, психолого-педагогічні та методологічні аспекти формування медіакультури та медіаграмотності, сутність медіакомпетентності викладача ЗВО</p> <p>Здатність до адаптації, ефективної та безпечної взаємодії з медіаосвітньою інформацією у процесі андрагогічної діяльності</p> <p>Здатність створювати медіапродукт та розробляти медіапроекти у професійній андрагогічній діяльності</p> <p>Здатність розрізняти та застосовувати методи організації професійної діяльності андрагога з використанням медіаосвітніх технологій</p> <p>Здатність до консультування з питань медіаосвітньої теорії і практики, навички ефективного пояснення і презентації освітнього контенту та аудіовізуального продукту</p> <p>Здатність до формування свідомого існування в медіасередовищі через формування критичного відношення до медіаконтенту</p> <p>Готовність до вироблення захисних механізмів від маніпулятивного контенту, створення умов інформаційної безпеки для дорослих учнів</p>	<p>Поєднання традиційних, активних та інтерактивних методів навчання з використанням інноваційних технологій: словесні методи: лекція (проблемна, лекція з розгляду конкретних ситуацій, вікторина, лекція-консультація, круглий стіл, мультимедійна, інтерактивна тощо), пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, бесіда, семінар, диспут, дискусія тощо; наочні методи: спостереження, демонстрація, інфографіка, ілюстрація; практичні методи: практичні заняття, рефреш-семінари, виконання практичних завдань, обробка довідкової інформації, моделювання, ситуаційні вправи, аналіз подій, самостійна робота, зокрема з використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання (робота із друкованими та електронними інформаційними ресурсами, виконання індивідуальних завдань, тестування в режимі самооцінювання); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, рецензування, есе); відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання: дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані, гейміфіковані та ін.; активні методи навчання: метод проєктів, моделювання професійних ситуацій в умовах квазіпрофесійної діяльності, брейнстормінг, «Плюси й мінуси», сторітелінг, web-квести; інтерактивні методи навчання: робота в малих групах, дерево рішень, займи позицію, дебати, метод «Six Thinking Hats», кейс-метод, тренінг, тестування.</p>	<p>спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, тестовий контроль, взаємоконтроль (взаємооцінювання), самоконтроль (рефлексія, самооцінювання) оцінювання самостійної роботи (написання наукового повідомлення з історії медіаосвіти в різних країнах, статті промоушен, розробка мультимедійної презентації, інфографіки, складання доповіді, глосарію, проєктування тренінгового заняття з використанням медіаосвітнього контенту для дорослих учнів тощо), залік</p>

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усього	зокрема				усього	зокрема			
		л	п	лаб	с.р.		л	п	лаб	с.р.
Тема 1. Теоретичні засади медіаосвіти										
1.1. Медіаосвіта як навчальна дисципліна в ЗВО	3	1			2	7	2			5
1.2. Медіаосвіта і медіаграмотність як освітні категорії	6		2		4	7		2		5
1.3. Історія розвитку медіаосвіти	4	1			3	6				6
1.4. Основні історичні етапи розвитку медіаосвіти в Україні та за кордоном	7		2		5	6				6
1.5. Нормативно-правове забезпечення медіаосвіти	5	2			3	6				6
Тема 2. Медіаосвіта та медіаграмотність як складові медіакомпетентності фахівця										
2.1. Медіакультура як основна вимога до особистості інформаційного суспільства	5	2			3	7	2			5
2.2. Інформаційний простір сучасної людини	5	2			3	6				6
2.3. Місце медіа у формуванні світогляду особистості	8		2		6	6				6
2.4. Основи медіаграмотності фахівця. Види та рівні медіаосвіти	10		2		8	7		2		5
2.5. Моделі медіаграмотності та методи їх конструювання	7		2		5	6				6
2.6. Медіаосвіта як засіб розвитку критичного мислення	7		2		5	6				6
Тема 3. Освітній інструментарій медіаінформаційної грамотності фахівця										
3.1. Засоби масової інформації і комунікації в освітній діяльності фахівця	7		2		5	6				6

3.2. Нові медіа та комунікації як фактор взаємодії в інформаційному освітньому середовищі	7		2		5	6				6
3.3. Технології розвитку медіаграмотності, особливості їх функціонування	11		2		9	11	2			9
3.4. Профілактика сучасних маніпулятивних технологій масових комунікацій. Тренінг	13		4		9	12		2		10
Усього годин	105	8	22		75	105	6	6		93

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Години	
		дфн	зфн
1	Медіаосвіта як навчальна дисципліна в ЗВО	1	2
2	Історія розвитку медіаосвіти	1	
3	Нормативно-правове забезпечення медіаосвіти	2	
4	Медіакультура як основна вимога до особистості інформаційного суспільства	2	2
5	Інформаційний простір сучасної людини	2	
6	Технології розвитку медіаграмотності, особливості їх функціонування		2
	Разом	8	6

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Години	
		дфн	зфн
1	Медіаосвіта і медіаграмотність як освітні категорії	2	2
2	Основні історичні етапи розвитку медіаосвіти в Україні та за кордоном	2	
3	Місце медіа у формуванні світогляду особистості	2	
4	Основи медіаграмотності фахівця. Види та рівні медіаосвіти	2	2
5	Моделі медіаграмотності та методи їх конструювання	2	
6	Медіаосвіта як засіб розвитку критичного мислення	2	
7	Засоби масової інформації і комунікації в освітній діяльності фахівця	2	
8	Нові медіа та комунікації як фактор взаємодії в інформаційному освітньому середовищі	2	
9	Технології розвитку медіаграмотності, особливості їх функціонування	2	
10	Профілактика сучасних маніпулятивних технологій масових комунікацій. Тренінг	4	2
	Разом	22	6

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Години	
		дфн	зфн
1	Теоретичні засади медіаосвіти	17	28
2	Медіаосвіта та медіаграмотність як складові медіакомпетентності фахівця	30	34
3	Освітній інструментарій медіаінформаційної грамотності фахівця	28	31
	Разом	75	93

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

За накопичувальною 100 – бальною шкалою	За національною шкалою	
	<i>для екзаменів, звітів з практики, курсових робіт</i>	<i>для заліків</i>
90 – 100 балів	відмінно	зараховано
89 – 75 балів	добре	
60 – 74 балів	задовільно	
26 – 59 балів	незадовільно	не зараховано
0 – 25 балів	неприйнятно	

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: завдання для вхідного, поточного та підсумкового контролю, взаємоконтролю (взаємооцінювання), самоконтролю (рефлексія, самооцінювання), тестового контролю, усного, письмового опитування, оцінювання самостійної роботи (наукового повідомлення з історії медіаосвіти в різних країнах, статті промоушен, розробка мультимедійної презентації, інфографіки, складання доповіді, проєктування тренінгового заняття з використанням медіаосвітнього контенту для дорослих учнів), залік.

7. Рекомендована література

Основна

1. Медіакультура в контексті міждисциплінарних досліджень: монографія / за загал. наук. ред. В.В. Березенко, М.А. Лепського, О.О. Семенець; відп. ред. К. Г. Сіриньок-Долгарьова. Запоріжжя: Кераміст, 2017. 309 с.

2. Найдюнова Л. А. Медіаосвіта в Україні: особливості реалізації соціально-психологічної моделі. URL: <http://www.academia.edu>

3. Немеш О.М. Віртуальна діяльність особистості: структура та динаміка психологічного змісту: монографія. Київ: Слово, 2017. 391 с.

4. Сипченко О., Кизь Н. Медіаосвітні технології як засіб формування професійної компетентності майбутніх викладачів. *Гуманізація навчально-виховного процесу*: зб. наук. праць. [за заг. ред. доц. С.А. Саяпіної]. Харків ТОВ «Видавництво НТМТ» 2019. № 6 (98). С. 110–121.

5. Sypchenko Olha, Boiko Iryna Formation of communicative competence of masters of education, pedagogical sciences by means of media educational technologies. Education pedagogy: problems and prospects for development in the context of reform. Editors: Sławomir Śliwa, Olga Tsybulko. *Monograph*. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2020. P. 254-264

Допоміжна

1. Головченко Г. Медіаосвіта: нові напрями досліджень. *Рідна школа*. 2019. № 3–4. С. 42–47

2. Практичний посібник з медіаграмотності для мультиплікаторів / за загал. ред. В. Ф. Іванова. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2019. 100 с. URL: <https://cutt.ly/oluuTZz>

3. Сипченко О. Використання медіаосвітніх технологій в освітньому середовищі закладу вищої педагогічної освіти. *Професіоналізм педагога в умовах освітніх інновацій*: Матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Слов'янськ, 26–27 вересня 2019 / відповід. ред. О. Хващевська. Слов'янськ : Мінідрукарня «Папірус». 248-251

4. Сипченко О., Набока О., Чугаєва Л. Упровадження медіаосвіти у процес професійної підготовки андрагогів. *Гуманізація навчально-виховного процесу*: Зб. наук. праць. [за заг. ред. доц. С.А. Саяпіної]. Харків ТОВ «Видавництво НТМТ» 2019. № 4 (96). С. 165–179.

5. Сипченко О., Пащенко В. Медіаграмотність як складова професійної компетентності викладача вищої школи. *Медіаосвіта як інструмент розвитку*

громадянського суспільства в Україні: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Маріуполь, 29 листопада 2019 р., ДонДУУ). Маріуполь : ДонДУУ. 28–31

6. Сипченко О. Упровадження медіаосвіти в заклади вищої педагогічної освіти України. *Теорія та практика сучасної науки та освіти*: матеріали Міжнародної наукової конференції. 29-30 листопада 2019 р., м. Дніпро. Частина II. / Наук. ред. О.Ю. Висоцький. Дніпро: СПД «Охотнік». 52-53

7. Sypchenko O., Haran N., Boiko I. Media educational technologies as an effective means for forming the communicative competence of future tutors. *The VI th International scientific and practical conference «About the problems of science and practice, tasks and ways to solve them»* (October 26-30, 2020). Milan, Italy. 270-273

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Закон України «Про вищу освіту» від 23.04.2021 № 1556-VII. URL: <https://cutt.ly/SkZ9CAt>

2. Закон України «Про Національну програму інформатизації» від 07.06.2020 № 74/98-ВР. URL: <https://cutt.ly/club60U>

3. Закон України «Про інформацію» від 16.07.2020 № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>

4. Закон України «Про доступ громадян до публічної інформації». URL: <https://cutt.ly/OlunI95>

5. Закон України «Про захист суспільної моралі». URL: <https://cutt.ly/alunGBY>

6. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) URL: <https://cutt.ly/1gww347>

9. Посилання на дистанційний курс

<http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=1133>